

УДК 343.98

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-3-251-257

**Євген
ЛУК'ЯНЧИКОВ**[©]
доктор юридичних
наук, професор

**Інна
ТЕЦЬКА**[©]
аспірантка

*(Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна)*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС ВИЗНАЧЕННЯ АБО ЗМІНИ ПІДСЛІДНОСТІ

У статті зазначено, що інструментарієм пізнавальної діяльності у кримінальному провадженні були і залишаються слідчі (розшукові) дії, за допомогою яких відбувається формування судових доказів. Здійснено аналіз норм чинного законодавства, слідчої і судової практики щодо визначення допустимості доказів, отриманих під час розслідування кримінальних проступків, а також у разі зміни підслідності органу досудового розслідування.

Звернуто увагу на дотримання під час збирання доказів належної правової процедури, яка є однією з процесуальних гарантій забезпечення законності кримінального провадження. Наголошено на недопустимості доказів у разі, якщо вони отримані слідчим, не уповноваженим на це провадження, або неправильного визначення підслідності прокурором.

Наголошено, що постанова прокурора про доручення здійснення провадження іншому органу досудового розслідування, її обґрунтування та вмотивування повинна бути предметом дослідження суду в кожному кримінальному провадженні, яке здійснюється з урахуванням його конкретних обставин. Результати такого дослідження утворюють підстави для подальшої оцінки отриманих в результаті проведеного досудового розслідування доказів з позиції допустимості. Запропоновано визнавати очевидно недопустимими докази, якщо вони були отримані внаслідок порушення прокурором порядку визначення або зміни підслідності.

Ключові слова: докази, доказування, допустимість доказів, належність доказів, дізнання, досудове слідство, підслідність.

Постановка проблеми. Основним інструментарієм пізнавальної діяльності у кримінальному судочинстві були і залишаються слідчі (розшукові) дії, перелік яких поступово розширюється. Викликано це об'єктивними потребами суспільства у виявленні протиправних порушень та документуванні такої діяльності, створенні належних умов для розгляду справ судом. На цей час розслідування кримінальних правопорушень здійснюється у двох формах: дізнання і досудового слідства. Особливості розслідування кримінальних проступків, зокрема способів формування судових доказів, передбачені нормами глави 25 КПК України. Тому актуальним є питання щодо визнання доказів, отриманих під час дізнання або під час визначення, або зміни підслідності, прокурором допустимими у конкретному кримінальному провадженні.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблема доказів та доказування у кримінальному судочинстві була і залишається надзвичайно

© Є. Лук'яничков, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5763-6972>

evgenlyk947@gmail.com

© І. Тецька, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0001-5201-5672>

tetskaya@gmail.com

актуальною. Значний внесок у її розроблення та формування зроблено вітчизняними науковцями. Загальні теоретичні проблеми доказування у кримінальному провадженні досліджував видатний процесуаліст М. Михеєнко (1984 рік) [8]. Поняттю та класифікації засобів доказування у кримінальному провадженні надав великої уваги Ю. Грошевий (1997 рік) [3]. Належність, повнота та допустимість доказів розглядав А. Дубинський під час дослідження організаційних і правових проблем ухвалення й реалізації процесуальних рішень слідчого (1984 рік) [4]. Особливостям формування окремих процесуальних джерел доказів присвячено дослідження С. Стахівського (1998 рік) [15], яке у подальшому набуло розвитку і знайшло відображення у дисертації на здобуття доктора юридичних наук (2005 рік) [16]. Новим поштовхом до дослідження цієї актуальної проблеми стало ухвалення чинного КПК України та запровадження інституту кримінальних проступків, досудове розслідування яких здійснюється у формі дізнання. Становленню поняття доказів в історичному аспекті присвячене дослідження М. Шумила (2015 рік) [18]. Поданню сторонами доказів та визнанню їх допустимими у кримінальному провадженні останніми роками приділяли увагу багато вчених-процесуалістів, зокрема: І. Глов'юк (2015 рік) [2], А. Панова (2017 рік) [9], Н. Рогатинська та Ю. Олійник (2015 рік) [13], О. Литвин (2013 рік) [7]. Незважаючи на активність науковців у обговоренні питань, що стосуються доказів та доказування у кримінальному провадженні, в теорії і практиці залишається дискусійним питання щодо визнання допустимими доказів, отриманих в процесі дізнання для доказування під час слідства, а також у разі зміни підслідності, що свідчить про актуальність досліджуваного питання.

Метою статті є дослідження норм чинного законодавства, аналіз слідчої і судової практики щодо визначення допустимості доказів, отриманих під час розслідування кримінальних проступків, а також у разі зміни підслідності органу досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу. Розслідування кримінальних проступків здійснюється у формі дізнання (п. 4 ч. 1 ст. 3 КПК) відповідно до загальних правил досудового розслідування, встановлених КПК, з урахуванням особливостей, визначених у його 25 главі [5, с. 501]. Під час дізнання можуть бути отримані докази, що вказують на наявність ознак злочину, за яким повинно проводитися досудове слідство. Крім того, в практиці можуть виникати ситуації, які зумовлюють необхідність передати матеріали провадження від одного органу досудового розслідування до іншого.

Правом доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування або за наявності об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування відповідного органу досудового розслідування чи здійснення ним досудового розслідування в умовах воєнного стану, наділено Генерального прокурора (особу, яка виконує його обов'язки), керівника обласної прокуратури, їх перших заступників та заступників (ч. 5 ст. 36 КПК). Забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного антикорупційного бюро України, іншому органу досудового розслідування, крім випадків наявності об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування Національного антикорупційного бюро України чи здійснення ним досудового розслідування в умовах воєнного стану [6, с. 132].

Реалізація прокурором вищезазначених вимог повинна здійснюватися відповідно до положень ст. 216 КПК України, тобто з дотриманням належної правової процедури, яку С. Сорока пропонує розглядати як сформовану англосаксонською правовою традицією форму здійснення правосуддя, що утворюють сукупність гарантій прав людини процесуального характеру, спрямовані на досягнення процедурної справедливості правосуддя. До гарантій, які у своїй сукупності формують належну правову процедуру, зазначає він, належать право на судовий захист; право на ефективне розслідування; право на швидкий суд; право на публічний суд; право на неупереджений суд (ніхто не може бути суддею у своїй справі); право на суд неупереджених присяжних; право на змагальний процес; презумпція невинуватості; право не свідчити проти себе; право на допомогу адвоката під час судового розгляду; право бути вислуханим; право не піддаватися двічі покаранню за один й той самий злочин; право на безпосередній процес; право на безперервний процес (принцип сконцентрованості (безперервності) судового засідання; право на оскарження. В узагальненому вигляді під належною правовою процедурою він

вбачає встановлений кримінальним процесуальним законом порядок дій, що забезпечує прийняття законних, обґрунтованих і справедливих рішень [14, с. 207].

Схоже визначення поняття «належна правова процедура» наводить Ю. Циганюк, яка зазначає, що воно є системним явищем, комплексність якого можна простежити і з позиції теорії, встановлюючи особливості поєднання понять «належна процедура» та «правова процедура», і з позиції з'ясування системності механізму реалізації належної правової процедури в межах кримінального провадження... «Належну правову процедуру» необхідно розуміти як таку, що відповідає нормам кримінального процесуального законодавства; необхідну у зв'язку із порушенням публічних чи приватних інтересів кримінальним правопорушенням; потрібну для охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження [17, с. 221].

Належна правова процедура повинна забезпечуватися як у судовому розгляді, так і на стадії досудового розслідування. Її недотримання тягне за собою порушення гарантованого кожному права на справедливий суд, закріпленого в ст. 6 Конвенції «Про захист прав людини і основоположних свобод».

Застосування належної юридичної процедури, зазначається у постанові Верховного Суду від 31 серпня 2022 року у справі № 756/10060/17, є не самоціллю, а важливою умовою досягнення результатів кримінального судочинства, визначених законодавцем як пріоритетні: захисту особи, суспільства та держави від злочинних посягань, охорони прав і свобод людини, забезпечення оперативного й ефективного розкриття кримінальних правопорушень і справедливого судового розгляду [10].

Негативні наслідки недотримання належної юридичної процедури можна продемонструвати на матеріалах справи № 204/7883/19 по обвинуваченню за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 28, ч. 5 ст. 191, ч. 1 ст. 366 КК України. Справа перебуває в провадженні Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська, а один із співавторів здійснює захист.

У матеріалах справи є постанова про доручення здійснення досудового розслідування за підписом заступника прокурора Дніпропетровської області Т., який доручив проведення досудового розслідування Слідчому управлінню ГУ НП в Дніпропетровській області. Під час аналізу постанови встановлено, що в ній містяться хибні відомості для штучної зміни підслідності: 1) щодо дати внесення відомостей в ЄРДР, 2) щодо попередньої кваліфікації, зазначено ч. 3 ст. 191, тимчасом як відомості внесено за ч. 5 ст. 191 КК України, яка передбачає особливо великі розміри заволодіння/розтрати, що відносить цей злочин до підслідності Національного антикорупційного бюро, тобто досудове провадження цього кримінального правопорушення проводилось неналежним органом досудового розслідування.

Отже, ухвалюючи рішення про доручення проведення досудового розслідування Слідчому управлінню ГУ НП в Дніпропетровській області заступник прокурора Т. діяв поза межами належної правової процедури.

Порушення належної правової процедури, яке виявилось у неправильному визначенні органу досудового розслідування, призвело до збору доказів неуповноваженими законом особами, а одним з критеріїв допустимості доказів є належний суб'єкт їх збирання.

Приписами ч. 5 ст. 36, статей 86, 87, 110, 214, 216 КПК визначається належна правова процедура реалізації Генеральним прокурором, керівником обласної прокуратури, їх першими заступниками та заступниками повноважень, передбачених ч. 5 ст. 36 КПК, яка містить такі елементи: а) належний суб'єкт (Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, їх перші заступники та заступники); б) визнання досудового розслідування як неефективного; в) відображення такої оцінки у відповідному процесуальному рішенні (постанові); г) вмотивованість такої постанови. Обов'язковою передумовою реалізації Генеральним прокурором, керівником обласної прокуратури, їх першими заступниками та заступниками повноважень, передбачених ч. 5 ст. 36 КПК, є оцінка досудового розслідування органом досудового розслідування, встановленим ст. 216 КПК, як неефективного та відображення такої оцінки у постанові з наведенням відповідного мотивування. Наявність відповідних відомостей, які стосуються конкретного кримінального провадження, щодо його неефективності відповідним прокурором може бути встановлена на будь-якому етапі досудового розслідування, в тому числі і на його початку, та бути підставою для ухвалення рішення в порядку і відповідно до вимог ч. 5 ст. 36 КПК. У кожному конкретному випадку наявність таких підстав

повинна бути обґрунтована у відповідному процесуальному рішенні-постанові Генерального прокурора, керівника обласної прокуратури, їх перших заступників та заступників про доручення здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, що повинна відповідати вимогам ст. 110 КПК, у тому числі бути вмотивованою, надавати обґрунтоване пояснення щодо фактичних та юридичних підстав ухваленого рішення. Постанова про доручення досудового розслідування іншому органу досудового розслідування, її обґрунтування та вмотивування повинно бути предметом дослідження суду в кожному кримінальному провадженні, яке здійснюється з урахуванням його конкретних обставин. Результати такого дослідження утворюють підстави для подальшої оцінки отриманих внаслідок проведеного досудового розслідування доказів з погляду допустимості [11].

Вироком Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська у справі № 201/4524/17-к Особу_4 визнано невинуватим та встановлено, що у цьому кримінальному провадженні прокурором військової прокуратури Дніпропетровського гарнізону 20.01.2017 року було внесено відомості до ЄРДР № 42017040010000012 за ознаками злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України, та 26.01.2017 року внесено відомості до ЄРДР № 42017040010000014 за ознаками злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України. У подальшому прокурором військової прокуратури Дніпропетровського гарнізону ці кримінальні провадження не було направлено до органів Національної поліції як це передбачено ч. 7 ст. 214 КПК України. Проте заступник військового прокурора Південного регіону України ОСОБА_16 своєю постановою від 20.01.2017 року доручив досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42017040010000012 від 20.01.2017 року за ч. 3 ст. 369 КК України слідчому військової прокуратури Дніпропетровського гарнізону Південного регіону України, а військовий прокурор Південного регіону України ОСОБА_17 також доручив досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42017040010000014 від 26.01.2017 року за ч. 3 ст. 369 КК України військовій прокуратурі Дніпропетровського гарнізону Південного регіону України. Постанови керівників регіональної прокуратури містять однакову мотивацію: актуальність кримінального провадження, необхідність оперативного проведення низки невідкладних слідчих дій, забезпечення швидкого, повного та неупередженого здійснення досудового розслідування, а також те, що проведення досудового розслідування іншим органом буде неефективним. Отже, доручення цих прокурорів про здійснення досудового розслідування у зазначених кримінальних провадженнях військовій прокуратурі Дніпропетровського гарнізону Південного регіону України без встановлення неефективності досудового розслідування Національною поліцією ухвалене поза межами повноважень. Наслідком цього є те, що всі докази у цьому кримінальному провадженні були зібрані неуповноваженими особами [1].

Відповідно до п. 17 Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про виконання судами України законодавства постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку» від 29.06.1990 року, в основу вироку можуть бути покладені лише достовірні докази, досліджені в судовому засіданні. Під час постановлення вироку суд повинен дати остаточну оцінку доказам з погляду їх належності, допустимості, достовірності і достатності [12].

Відповідно доктрини «плодів отруєного дерева» недопустимими є докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок суттєвого порушення прав та свобод людини. Ця доктрина передбачає заборону використання даних, отриманих на підставі або з використанням доказів, визнаних недопустимими, тобто треба надавати оцінку допустимості всього ланцюжка доказів, що базуються один за іншим, а не кожного доказу відокремлено від іншого. Європейський Суд з прав людини неодноразово наголошував, що в разі недопустимості одного доказу в єдиному ланцюжку суд повинен в подібному випадку вирішити питання про справедливість судового розгляду в цілому (рішення ЄСПЛ у справах: «Хан проти Сполученого Королівства» від 12.05.2000 року, заява № 35394/97; «Гефген проти Німеччини» від 30.06.2008 року, заява № 22978/05; «Яременко проти України (№ 2)» від 30.04.2015 року, заява № 66338/09; «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21.04.2011 року, заява № 42310/04 та ін.).

Тому всі процесуальні дії, що здійснені на підставі постанови про визначення або зміну підслідності, яка суперечить положенням ст. 36, 216 КПК України, є протиправними з огляду на концепцію «плодів отруєного дерева», про що зазначається в Постановах Верховного Суду: від 30.09.2021 року у справі № 556/450/18, провадження

№ 51-4229км20 за ч. 1, 2 ст. 307 КК України; від 21.04.2021 року у справі № 708/392/18, провадження № 51-5945км 20 та інших.

Аналогічна правова позиція викладена і в постанові Верховного Суду колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду від 5 листопада 2019 року (справа № 344/11299/15-к, провадження № 51-1009км19), відповідно до якої – якщо «базові докази» отримані з грубим порушенням порядку, встановленого КПК України, і визнані недопустимими, то всі інші докази, які є похідними від них, є також недопустимими.

Зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати законності, яка дає змогу застосовувати загальні засади кримінального провадження, визначені ч. 1 ст. 7 КПК України, у випадках, коли положення цього Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження (ст. 9 КПК України).

Фактично в цьому випадку треба керуватися приписами ч. 2 ст. 89 КПК України, відповідно до яких у разі встановлення очевидної недопустимості доказу під час судового розгляду суд визнає цей доказ недопустимим, що тягне за собою неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо таке дослідження було розпочате.

У цій нормі вказується на очевидну недопустимість доказу, що тягне за собою неможливість його дослідження або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо таке дослідження було розпочате. Однак визначення поняття та критеріїв очевидної недопустимості доказу КПК не містить.

Цю прогалину спробували заповнити науковці. Наприклад, А. Панова зазначає, що «очевидна недопустимість» є якісною характеристикою допущених порушень передбаченого законом порядку доказування у кримінальному провадженні. Сутність її полягає у тому, що такі порушення є безсумнівними, безперечними і через що не потребують проведення їх перевірки і співставлення з іншими доказами, наданими учасниками судового провадження. До таких порушень вона пропонує відносити проведення слідчих (розшукових) дій працівником оперативного підрозділу без доручення слідчого, проведення слідчих дій за межами строків досудового розслідування [9, с. 207].

Схожої думки дотримується О. Литвин та зазначає, що очевидно недопустимими є докази, які: 1) отримані органом досудового розслідування в не передбаченому процесуальним законом порядку; 2) отримані органом досудового розслідування з порушенням передбаченого процесуальним законом порядку; 3) докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини (ст. 87 КПК України) [7, с. 357].

Визначивши ознаки очевидної недопустимості доказів, подальшого опрацювання потребує питання про етап провадження, на якому може бути ухвалене рішення про їх недопустимість до використання для обґрунтування процесуальних рішень. Зважаючи на очевидність порушень у збиранні доказів, зазначає Н. Рогатинська, відкладання ухвалення рішення щодо їх недопустимості до моменту ухвалення вироку є неправильним. Вирішення питання про недопустимість доказів до виходу суду в нарадчу кімнату сприяло б більш ефективному судовому розгляду, економило б час і вносило б визначеність у процес судового розгляду, оскільки встановлення судом недопустимості доказу (що означає те, що у судді вже сформувався внутрішнє переконання, впевненість у тому, що цей доказ є недопустимим) зумовлює неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні [13, с. 139]. Ця пропозиція заслуговує на підтримку та подальше опрацювання.

Висновки. У разі встановлення порушення прокурором вимог ч. 5 ст. 36, ст. 216 під час визначення або зміни підслідності усі отримані докази неналежним органом досудового розслідування можуть бути визнані очевидно недопустимими та повернуті прокурору. У подальшому вони не можуть використовуватися для обґрунтування процесуальних рішень у провадженні. Це дозволить пришвидшити процес розгляду справи та дотримання засади розумних строків (ст. 28 КПК).

Список використаних джерел

1. Вирок Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська від 04.04.2023 року у справі № 201/4524/17-к. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/110418596>
2. Гловюк І. В. Подання сторонами доказів у судовому розгляді: проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 3. С. 28–33.
3. Грошевой Ю. М. Поняття і класифікація засобів доказування в кримінальному процесі.

Вісник Академії правових наук України. 1997. № 3(10). С. 69–76.

4. Дубинський А. Я. Вибрані твори. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 430 с.
5. Кримінальний процес : підручник // Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туман та ін. ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2013. 824 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: постатейна систематизація окремих правових позицій Верховного Суду / наук. ред.: І. В. Гловюк, М. І. Пашковський, Д. В. Пономаренко; (уклад.: О. Є. Блащук, І. В. Гловюк, В. П. Кедик, М. І. Пашковський, Д. В. Пономаренко, О. С. Троян). Одеса, 2019. 960 с.
7. Литвин О. В. Деякі питання порядку визнання судом недопустимості доказів у стадії судового розгляду. *Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3–1. С. 356–358.*
8. Михеєнко М. М. Теоретические проблемы доказывания в советском уголовном процессе : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Киев, 1984. 47 с.
9. Панова А. В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2017. 256 с.
10. Постанова Верховного Суду від 31 серпня 2022 року у справі № 756/10060/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106141456>.
11. Постанова ВС від 24.05.2021 у справі 640/5023/19 провадження 51-2917 кмо 20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286253>.
12. Постанова Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку» від 29.06.1990 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-90#Text>.
13. Рогатинська Н. З., Олійник Ю. І. Деякі аспекти визнання доказів недопустимим під час судового розгляду. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. 2015. Вип. 3. Т. 3. С. 137–140.*
14. Сорока С. О. Щодо забезпечення прав і свобод людини під час проведення обшуку. URL: <http://ena.lp.edu.ua>.
15. Стахівський С. М. Особливості формування окремих процесуальних джерел. *Право України. 1998. № 7. С. 76–82.*
16. Стахівський С. М. Кримінально-процесуальні засоби доказування : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2005. 30 с.
17. Циганюк Ю. В. Належна правова процедура як системна правова категорія вітчизняного кримінального процесу. *Порівняльно-аналітичне право. 2014. № 3. С. 220–222.*
18. Шумило М. Є. Поняття доказів у кримінальному процесі. *Вісник кримінального судочинства. 2015. № 3. С. 95–104.*

Надійшла до редакції 06.09.2023

References

1. Vyrok Zhovtnevoho raionnoho sudu m. Dnipropetrovska vid 04.04.2023 roku u spravi № 201/4524/17-k [Verdict of the October District Court of Dnipropetrovsk dated April 4, 2023 in case No. 201/4524/17-k]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110418596>. [in Ukr.].
2. Hloviuk, I. V. (2015) Podannia storonamy dokaziv u sudovomu rozghliadi: problemni pytannia [Submission of evidence by the parties in court proceedings: problematic issues]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva. № 3, pp. 28–33.* [in Ukr.].
3. Hroshevoi, Yu. M. (1997) Poniattia i klasyfikatsiia zasobiv dokazyvannia v kryminalnomu protsesi [The concept and classification of means of proof in the criminal process]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy. № 3(10), pp. 69–76.* [in Ukr.].
4. Dubynskiy, A. Ya. (2014) Vybrani tvory [Selected works]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury. 430 p. [in Ukr.].
5. Kryminalnyi protses [Criminal procedure] : pidruchnyk. Kharkiv : Pravo, 2013. 824 p. [in Ukr.].
6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: postateina systematyzatsiia okremykh pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [The Criminal Procedure Code of Ukraine: article-by-article systematization of individual legal positions of the Supreme Court] / nauk. red.: I. V. Hloviuk, M. I. Pashkovskiy, D. V. Ponomarenko; (uklad.: O. Ye. Blashchuk, I. V. Hloviuk, V. P. Kedyk, M. I. Pashkovskiy, D. V. Ponomarenko, O. S. Troian). Odessa, 2019. 960 p. [in Ukr.].
7. Lytvyn, O. V. (2013) Deiaki pytannia poriadku vyznannia sudom nedopustymosti dokaziv u stadii sudovoho rozghliadu [Some issues of the procedure for recognizing the inadmissibility of evidence by the court at the stage of the trial]. *Porivnialno-analitychne pravo. № 3–1, pp. 356–358.* [in Ukr.].
8. Mikheyenko, M. M. (1984) Teoreticheskiye problemy dokazyvaniya v sovetskom ugovolnom protse: assevtoref. dis. ... d-ra yurid. nauk : 12.00.09. Kyiv, 47 p.
9. Panova, A. V. Vyznannia dokaziv nedopustymymy u kryminalnomu provadzhenni [Recognition of evidence as inadmissible in criminal proceedings] : monohrafiia. Kharkiv : Pravo, 2017. 256 p. [in Ukr.].
10. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 31 serpnia 2022 roku u spravi № 756/10060/17 [Resolution of the Supreme Court of August 31, 2022 in case No. 756/10060/17]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106141456>. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106141456>. [in Ukr.].

11. Postanova VS vid 24.05.2021 u spravi 640/5023/19 provadzhennia 51-2917 kmo 20 [Resolution of the Supreme Court dated 05/24/2021 in case 640/5023/19 proceedings 51-2917 kmo 20]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286253>. [in Ukr.].
12. Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy z pytan sudovoho rozghliadu kryminalnykh sprav i postanovlennia vyroku» vid 29.06.1990 roku [Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine on issues of judicial review of criminal cases and sentencing" of June 29, 1990]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-90#Text> [in Ukr.].
13. Rohatynska, N. Z., Oliŭnyk, Yu. I. (2015) Deiaki aspekty vyznannia dokaziv nedopustymym pid chas sudovoho rozghliadu [Some aspects of recognizing evidence as inadmissible during a trial]. *Naukovyĭ visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Serii A : Yurydychni nauky*. Issue 3. Vol. 3, pp. 137–140. [in Ukr.].
14. Soroka, S. O. Shchodo zabezpechennia prav i svobod liudyny pid chas provedennia obshuku [Regarding the provision of human rights and freedoms during the search]. URL : <http://ena.lp.edu.ua> [in Ukr.].
15. Stakhivskiy, S. M. (1998) Osoblyvosti formuvannia okremykh protsesualnykh dzherel [Peculiarities of the formation of separate procedural sources]. *Pravo Ukrainy*. № 7, bpp. 76–82. [in Ukr.].
16. Stakhivskiy, S. M. (2005) Kryminalno-protsesualni zasoby dokazuvannia [Criminal procedural means of proof] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv, 30 p. [in Ukr.].
17. Tsyhaniuk, Yu. V. (2014) Nalezhna pravova protsedura yak systemna pravova katehoriia vitchyznianoho kryminalnogo protsesu [Due process of law as a systemic legal category of the domestic criminal process]. *Porivnialno analitychne pravo*. № 3, pp. 220–222. [in Ukr.].
18. Shumylo, M. Ye. (2015) Poniattia dokaziv u kryminalnomu protsesi [The concept of evidence in the criminal process]. *Visnyk kryminalnogo sudochynstva*. № 3, pp. 95–104. [in Ukr.].

ABSTRACT

Yevhen Lukyanchikov, Inna Tetska. Problematic issues of admissibility of evidence when determining or changing jurisdiction. The article notes that the investigative (detective) actions have always been and remain the tools of an investigation activity in criminal proceedings, and they are used to form judicial evidence. The authors analyze the provisions of the applicable law, investigative and judicial procedure regarding the determination of admissibility of evidence obtained during the investigation of criminal offences, and in case of changes of jurisdiction of the pre-trial investigation authority.

The authors analyze the opinion of scientists regarding the term “due diligence” that should comply with the provisions of the criminal procedural law. The author pays attention to the due diligence in the process of collecting evidence, which is one of the procedural guarantees of ensuring the legality of a criminal proceeding. The author states the inadmissibility of evidence if it was obtained by the unauthorized investigator or in case of incorrect determination of jurisdiction by the prosecutor.

It is noted that, according to the explanations of the Supreme Court, the compliance with due diligence procedure is not a final goal, rather an important condition for gaining the results of a criminal proceeding defined by the legislator as a priority: protection of an individual, society and state against any criminal offense, protection of human rights and freedom, prompt and efficient detection of criminal offences and fair trial.

The authors emphasize that the prosecutor’s decision on addressing the trial to another pre-trial investigation authority, its substantiation and reasoning should be the subject of court examination in each criminal proceeding, which is performed taking into account specific circumstances. The results of such a study should be the ground for further evaluation of evidence obtained as a result of such a pre-trial investigation in terms of its admissibility.

The authors propose to recognize evidence as obviously inadmissible if it was obtained as a result of violation by the prosecutor of the procedure for determining of changing jurisdiction.

Keywords: *evidence, proof, admissibility of evidence, relevance of evidence, inquiry, pre-trial investigation, jurisdiction.*